

Soproni Horváth József

1891. március 2-án született Kemenesszentpéteren, uradalmi gazdatiszt harmadik fiaként Soproni Horváth József festőművész. Szülőfalujában járt elemi iskolába, Keszthelyen középiskolában. Itt szerezte első ismereteit a művészetről, hatással volt rá a Balaton, a néprajzi múzeum, a zalai és somogyi fafaragások gyönyörűsége és természetesen a gimnázium kiváló rajztanára.

A Magyar Képzőművészeti Főiskolára 1908-ban iratkozott be, azután a keszthelyi gazdaszképzésre iratkozott át, orvosi tanácsra. Egy év után visszatért a Főiskolára, Réti István támogatta pályakezdését. Az 1914-ben kapott diplomával Nagybányára ment, Thorma János irányításával 2 évig itt dolgozott, főleg aktokat festett. 1915-ben katonáskodott, Bécsbe vezényelték, de lábhibája miatt nem került a frontra. Zomborban tanított, majd 1920-ban a Monarchia bukása után innen menekült és Seemann Kálmán mellett lett rajztanár.

A Soproni Főreál Iskolába 1921-ben rajztanárként alkalmazta. Így írnak róla az iskola honlapján: „Már megjelenése is – magassága jócskán meghaladta a 190 cm-t – imponálóan hatott, ő volt a realisták szeretve tisztelt „Hosszi”-ja. Ifjú korában kitűnő úszó volt, de idősebb korában sem hiányoztak súlyzói a műteremből, melyekkel rendszeresen gyakorlatozott.” Egész generációt indított el a művészpédagógus pályán. Sebestény Ferenc, Ákos Ernő, Reinecker János, Richly Emil, Szarka Árpád, Varga László, Schey Ferenc, Kunt Ernő Munkácsy- díjas rajztanár-művészek és Szakál Ernő Munkácsy-díjas szobrászművész vallhatták első mesterüknek Horváth Józsefet.

Sebestény Ferenc írta róla: „Tanúskodni akarok arról, hogy tanítványai iránti gondoskodása kimeríthetetlen volt, és érdeklődő figyelme évtizedek múltán sem szűnt meg,

még azok iránt sem, akik gondoskodását idővel elfeledték és nem viszonzták többé a szeretetét. Nekem a legkönnyebb tanúskodni arról, hogy ez a törődés mennyire messzire terjedt: a hivatástudat kialakításától, a jövő egyengetésétől, a városi ösztöndíj megszerzésétől és a sok jó szótól a betegségben való támogatásig.”

Akvarelljei 1930-tól sorra díjakat nyertek, már kritikusi is az „akvarell nagymestereként” emlegették (Esterházy-díj, Halmos Izor-díj, Állami Grafikai-díj stb.). 1933-ban a soproni gazdanegyedben nyitott műtermet, ekkor készültek legszebb akt és zsáner képei. (Fürösztés, Tükör előtt, Fürdő leány stb.) Ebben az időben találta meg a festés technikájában is azt a kifejezési módot, melyhez élete végéig hű marad. Áttért a vízfestésnek egy új módjára: a festésre a vízzel leöntött Whatman-papíron. Ez a technika a tökéletes rajztudáson felül, rendkívüli festői koncentrációt és lélekjelenlétet követelt, hiszen a papír száradásának gyorsan változó fokozatait kellett másodpercnyi pontossággal kihasználni a színek felrakására és a tónusok egybehangolására. Munkásságával a vízfestést az olajfestéssel egyenrangúvá emelte. Témáit mély emberi érzések kifejezése jellemezte, technikájában pedig igyekezett átszellemesíteni az anyagot. Hírnévre elsősorban akt- és zsánerképeivel tett szert, bár minden műfajban kitűnt.

1933-ban vette feleségül Mühl Hermint (1906-1981), művészbarátainak nővérét. Házasságukból egy lány és egy fiú született. Ekkor már díjak egész sorát kapta, kiállításai rendszeresek lettek. Hívták többször is tanárnak a Képzőművészeti Főiskolára, de nem hagyta el Sopront. A népszavazás emlékére alapított soproni Hűség-díjat 1939-ben neki ítelték, addigi munkássága elismeréseként.

Szakál Ernővel közösen nyitottak műtermet az Árpád utcában, ami a háborúban bombatalálatot kapott.

1949-ben nem írta alá a Mindszenty bíborost elítélő tanári petíciót, ezért nyugdíjazták, nyugdíjat nem kapott. 1954-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki, ettől kezdve jelent meg neve előtt a „Soproni” előnév, amelyet életében sohasem használt. Öregkori visszaemlékezése „Életem” címmel jelent meg, 1958-ban.

Soproni Horváth József Sopronban hunyt el 1961. április 22-én. 1972-ben özvegye kezdeményezésére emlékmúzeum nyílt műveiből a Caesar-házban.

Szobrát a Várkerület 7. szám alatt, a Rejpál ház előtt láthatjuk, amelyet a művész fia és a Városszépítő Egyesület összefogásából állítottak. A mellszobrot az egykori tanítvány Kutas László készítette és ajándékozta a városnak.

Becht Rezső írta róla: „József a legszorgalmasabb alkotók egyike volt. Megszállottja volt a festésnek. A maga és családja életének minden mozzanatát ennek az áldásos

szenvedélyének rendelte alá. Nem ismert üres, eltékozolt órákat. Ha nem festett, szokása szerint reggeltől alkonyatig, akkor tanított. Harminc éven át a hivatalos rajzoktatáson felül önzetlenül tanította azokat, akikben tehetséget látott. Felelősségtudata, vérmérséklete és türelemgazdagsága a lassan, megfontoltan dolgozó festők közé helyezte. A mívesség parancsa és a művészi igazság keresése csak akkor engedte nekilendülni ecsetjét (ő mindig „pemzlit” mondott), amikor már megtalálta a helyes utat. Sohasem vagy legalábbis nagyon ritkán festett modell nélkül.”

Irodalom:

Aranykönyv Sopron, 1999. p. 154. ; László Gyula: Az akvarell poétája. Zalaegerszeg, 1987. ; Soproni Horváth József művészete. Vanyarc, 1998. 56 p.; Életem útja: Soproni Horváth József festőművész írása [Sopron] : Magánkiad., 1986; Salamon Nándor: Ötven éve halt meg Soproni Horváth József In: Soproni Füzetek 2011 p.26-39. ; Becht Rezső: Horváth József az ember és a festő 1891-1961 In: Soproni szemle 15. évf. (1961) 3. sz. p. 269-278.

A kép forrása: [http://www.helyismeret.hu/index.php?title=Horv%C3%A1th_J%C3%B3zsef_\(fest%C5%91m%C5%B1v%C3%A9sz,_rajz%C3%A1r\)](http://www.helyismeret.hu/index.php?title=Horv%C3%A1th_J%C3%B3zsef_(fest%C5%91m%C5%B1v%C3%A9sz,_rajz%C3%A1r))